

УДК 159.923

Туревич О.А., Довгань А.О.

Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя

ПРО НАУКОВУ НЕКОРЕКТНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ «АГРЕСИВНІСТЬ» В ІННОВАЦІЙНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Turevych O.A., Dovgan A.O.

ABOUT THE SCIENTIFIC INCORRECTNESS OF THE CONCEPT OF "AGGRESSIVENESS" IN INNOVATIVE ECONOMIC MANAGEMENT

Економічне життя суспільства знаходиться завжди в стані динамічної рівноваги тенденції стабільності економіки і тенденції нестабільності, руйнації, оновлення економічних відносин. Сучасні розробки проблематики інноваційного менеджменту в економічному житті суспільства ряснуть кількістю вживання поняття «агресивність». Появляються вагомні науково-прикладні дослідження, в яких інноваційні технології розрізняють за ступенем агресивності їх прояву, тобто, агресивним впровадженням в економічне життя суспільства. В підручниках з інноваційного менеджменту досить детально описуючи наступальність інновацій визначають їх агресивними. Економісти також розрізняють декілька видів агресивних стратегій інновацій: стратегія досягнення переваг у витратах, стратегія орієнтації на конкретний сегмент ринку і стратегія орієнтації на нові ринки. Поняття агресивності починає домінувати в інтерпретаціях економічних відносин. Але ж Адам Сміт ще у 18 столітті своєю працею «Дослідження про природу і причини багатства народів» досить чітко вказував на позитивну роль новачків як технологічних процесів аж ніяк не наповнюючи їх антропологічним змістом [1]. Також сучасні американські дослідники інноваційних процесів в економіці Ф.Ніксон і Б.Твісс акцентують увагу на творчому змісті інновації як відповідного нововведення, структурою якого є сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що зумовлюють появу на ринку нових і покращених промислових процесів та обладнання. Вони не застосовують поняття «агресія» до аналізу сутності інновацій в економіці.

Слід розуміти, що суспільство не може існувати лише в стані агресивності на будь-якому рівні і в будь-якій сфері: політичній, правовій, моральній, і, звісно, в економічній. Застосування поняття «агресивність» є агальновизнаним підходом в гуманітарних науках до аналізу психосоціальних проявів індивідуальної чи групової людської поведінки. При розкритті природи агресивності людини виокремлюють її «позитивний» і «деструктивний» змісти. Також поняття агресії є широко вживаним в політичних, правових та етичних дослідженнях поведінки людини. Поняття агресивності є індикатором відповідної поведінки людини в конкретних життєвих ситуаціях. Розглядається часто дане явище як самостійний предмет аналізу, і, також відносно до своєї опозиції: доброзичливості, миролюбивості, толерантності. Тому досить некоректно виглядало б застосування конкретних економічних категорій до аналізу емоційного чи вольового стану реакції індивіда на якісь зовнішні подразники. Для прикладу, як сприйматиметься застосування терміну «агрегація» (з'єднання окремих одиниць цін індивідуальних товарів і послуг в один загальний рівень) до аналізу ознак агресивної поведінки конкретної особи. Або ж поняття «адритура» чи «ажіо» до тлумачення процесів перебігу психосоціальних станів особи конкретної вікової категорії, наприклад, юнаків та дівчат віком 16-22 років. Тому перенесення характеристик суб'єктивності інноваційного процесу на об'єктивність процесу впровадження інновацій в економічне життя антропологізує цей процес. Здійснюється суб'єктивація такого об'єктивного явища як інновація, яке на відповідному етапі свого

прояву виходить з-під впливу конкретного індивіда, починає жити своїм самостійним життям у вигляді сукупності технологічних операцій, в яких людина стає лише конкретним виконавцем механізму впровадження тої чи іншої інновації. Тобто оречевлені, матеріальні, неживі процеси економіки «оживляються», їм приписуються людські характеристики. Відбувається фетишизація та міфологізація інноваційної економіки. Залишається тільки надати цьому явищу ім'я якогось міфологічного героя, і починати формувати нову економічну релігію, яка буде здатна з плином історичного часу замінити, скажімо, християнство в європейській культурі. Тому застосування терміну «агресивність», як однієї із суб'єктивних характеристик активного учасника інновації – людини, до обезличеного процесу дії відповідної інновації в економічному житті суспільства, є науково некоректним. Бо немає агресивних і неагресивних інновацій як сукупності суб'єктивних і об'єктивних параметрів новаторських впроваджень в економіці, є агресивні чи нагресивні наміри, дії, вчинки людей, що впроваджують нові технології організаційно-управлінської поведінки людей в економічних стосунках суб'єктів ринку.

Ситуація із застосуванням поняття «агресивність» в інноваційному менеджменті свідчить про те, що відбувається насичення категоріально-понятійного апарату теорії економічного аналізу відповідної сфери суспільного життя такою термінологією, що не сприяє обґрунтуванню її об'єктивності. Методологія економічного аналізу суспільного життя в контексті побудови теорій значимості інноваційних технологій для людини потребує свого вдосконалення, але ніяк не за рахунок специфічних психосоціальних категорій і понять, які самі ще не отримали свій єдиний загальновизнаний зміст. Слід зазначити, що антропологізація об'єктивного інноваційного процесу економічного життя суспільства вживаністю поняття «агресія» також спричинює розчинення, стирання наявного змісту поняття «агресія» і в структурі понятійно-категоріального апарату гуманітарних наук.

Список використаних джерел:

1. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів // Антологія економічної класики. М., 1993.